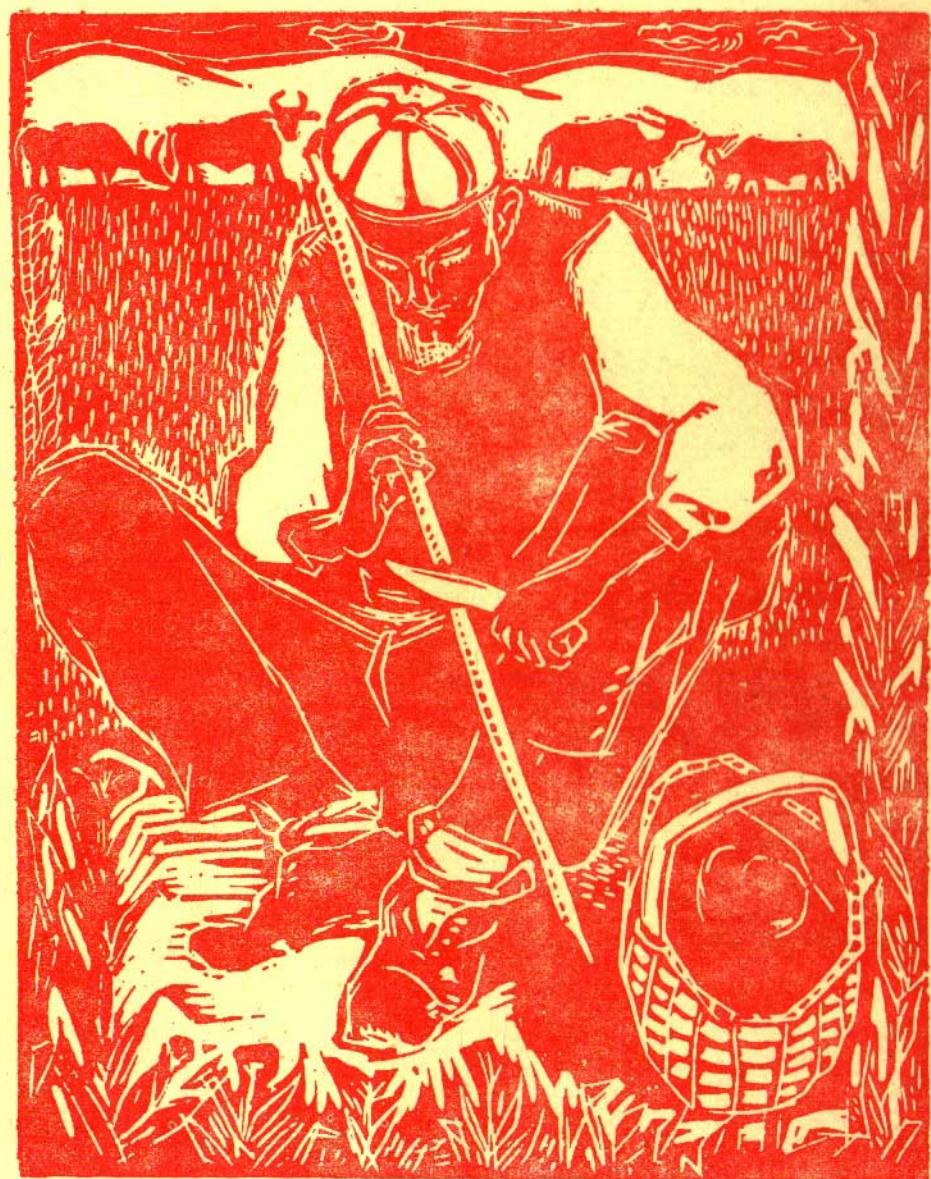

ساوالان نعمه لری

مجموعه‌ای از اشعار آذر او غلو

ساوالان نغمه‌لوری

آذر اوغلی

با مقدمه استاد یحیی شیدا

تبریز : چهارراه شریعتی - بازار ارگ

مؤسسه انتشارات تلاش

- ساوالان نعمه‌لری
- آذراوغلی
- چاپ اول - مهرماه ۱۳۶۴
- چاپ شفق
- تیراژ ۳۰۰۰ جلد
- حق چاپ محفوظ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ساو الان نغمه لرى يارادان شاعر

من بالاش آبى زاده (آذراوغلو)نو ، ايلك دفعه تازا
تشكيل اولان «شاعرلر مجلسى» آدلانان ادبى بير محفل ده
گۈرددوم . او زمان ۱۳۲۳ ايللاريدى كى من ايگىرمى ، و
بالاش آذراوغلو ايگىرمى اوچ ياشيندايدى . ايلك باخىشدا
اونون محبوب قيافەسى ، دەرين باخىشى ، و صمىمى
تبسم لرى گؤستۈردى كى گلەجىكده آدلىم و ائنلى بير
شاعرلردن ساييا گلەجىكدىر .

آذراوغلو او گۈنلر تازا شعر يازماغا باشلامىش ايدى ،
يازدىغى شعرلر : جودت - ضد فاشىست - آذربايچان
روزنامەلرinden يايلىرىدى ، دئمك كى گنج ياشلارىندادا
يازدىغى اثرلىرىلە عمومى شهرت قازانمىش ايدى .

آذراوغلو گونش ايل ۱۳۰۰ ده باكى شهرىندە
آنادان او لوب ، اون آلتى ياشينداكن ، عايلەسى ايلە اردبىلەن
«قىشلاق كندىنە» گىلدى ، بو كۈچمگىن شىھىن آذراوغلو نون
اوْز دىلىنىدىن ائشىدەك كى بئله دئىير :
«... بىر ايل كندىدە ياشادىم ، شهردە بويودۇ يەمدەنمى ،

یسو خسا تماميله يشنى حيات طرزى اولدو غوندانمى كند

حياتى منيم ايچون چوخ مراقلى كىچىدى .

حيات حقينىدە ، او نون ضديتلىرى ، گۈزلىيڭىزلىرى

حقينىدە ايلك مكتبيم همين قىشلاق كندى ، سونرا اردىبىل
شهرى اولدو ... .

آذر اوغلو ، قىشلاق كندىنده چوخ حقسىزلىكلىرى و

تصادلا را توش اولور و « نيار كروانى » بو مشاهىدەلىرىن

محصولو بىر اثردىرى كى شاعر دئير :

باشىندا يايلىق يوخ ، آياقى يالىن

دالىندا آغىزى ، بىر كؤمور شلهسى

احتباج ايچىندا بوغولانلارىن

كسىب دىرى چىكىنى عۇمۇر شلهسى

بو يېرده انسان ئۇمردە يو كدور ..... .

أونون احساسلى طبىعى و كسىكىن قلمى كىنده اولان

ظلملىرى ، برابرسىزلىكلىرى ، ماھر بىر رسام كىيمى تصویر

اندىرى ، و گۈردو كلىرى مظالمى سينما پردهسى كىيمى گۈز

أونوندە جانلاندىرىرى .

آذر اوغلو نون شعرلىرىندا ، وطن محبىتى او جىسوز -

بو حاقسىزدىرى ، هر موضۇعا دانىشىرىسا يىنه آخرىدە گلىپ

وطنه ختم اولور ، او نون قوشمالارى - چارپارالارى ، و

حتى سرىپست شعرلىرىدە بوسويەددىرى . او ، ائل شاھرى ،

وطن نۇمەكارى دىرى .

آذراوغلو عروض آهنگیندە آز شعریازیب ، اثر لری
عمومیتلە آذربایجان آهنگی یا خود « هجا » وزنیندە دیر .
او ، بیرپارا شاعرلر کیمی لیریک شعرلرینه اقبال ائتمیر ،
چونکى دئدیگمیز کیمی او نسون تکجه سوییگـوسو ،
دلبری « وطن » دیر ، او نا سبب مجازی عشقه ائله‌ده رغبت
گؤسترمه بیر .

بو سۆز ادعایوخ بلکەدە بیر حقيقةت دیر ، و بو حقيقةتى
شاعرین اۆز دیلیندەن دويماق او لاركى ، بیر شعریندە بىلە
سوپىلە بير :

نه پادشاه ، نه سلطان ، نه ياراشيق ، نه زينت
نه افسانە ، نه ملك ، نه ساراي ، نه سلطنت
نه ، عصرلر آرخاسىن ، يادا سالىب آغلايان
نه عـۇمرۇ نو غزلە ، مرئىيە يە باغلايان
نه پىمانە ، نه ساقى ، نه شراب شاعرى يىم

آزادلىغىن جارچىسى ، انقلاب شاعرى يىم
آذراوغلو ۱۳۲۵ نجى ايىل آذربایجان دموکرات
فرقهسى سقوط ائتىدىكەن سونرا يېنەدە اۆز دوغما دىيارى
باكىيە گىتىدى ، اورادا اۆز تحصىلىنىن اكمالىنا چالىشدى ،
آخىرده فيلو لوزو (دىلچى لىك) رىشته سىنەن فارغ التحصىل
اولدو ، و ادبیات اوغرۇندا تلاش ائتمەسى اثرىنده « خلق
شاعرى » عنوانى آلدى ، وبىلە اوستون مقاما يو كسلدى .
آذراوغلو ادبیات ساحە سىنەن يورولما دانچالىشان ،

دوينغولو بير شاعر دير كى اثر لرى مختلف مجموعه‌دارده
ايندي يه دك چاپ او لو ب ياييلميшиدير . اونون نثر و مقاله
يازماق ساحه‌سينه‌ده خدمتى آز او لماميшиدير ، قيرخ اي‌لدن
عئمر و نون چو خونو ياراديجيليق ايشينه حصر ائتميшиدير .
بير مجموعه‌ده اونون باره‌سينه بئله نظر و تريلير :
« . . . آذر او غلو بير اجتماعى خادم كيمى ده هميشه
حادثه‌لر ين قاينار قويوندا او لموشدور . آذراوغلو بو گوندە
اعتبارلى دؤبۈش و مبارزه سلاھى او لان قلمى ايله خلقله
بير ليكىدە بير وطنداش شاعر كيمى ٤٠ ايل بوندان قاباق
باشلا迪غى حيات يولونو دوام ائتميير .
اونون قدر تلى قلمى يىنه‌ده اول كى كىمى احساسات
و آردېجىل ليقلاغۇزەل صنعت اينجي لرى يارانماقدادير . . .
آذراوغلو با كى يه گەندىن سونرا مدینە على اكيرزاده
« گولگون » شاعره ايله ائولىدى وايندى او نيله راحت و
خوش ياشايىش سورمكىدە دير . حاضرالدە او لان كتاب كى
« ساوانان نغمە لرى » عنسواني آلمىшиدير آذراوغلو نون
بير حصه شعر لريندىن دير كى « تلاش » نشر ياتى طرفىندىن
ادبيات عاشقلرىنە تقسىديم او لو نور . بىز آذراوغلو و يا
او لو تازى دان داهادا ادبىات عالمىنده باشارىلار و ناثلىيت لر
دىله بير يك .

تبريز - يحيى شيدا

كاروان

گەچەنین قولاغىندا كىدرلى زنگى سىسىرى
آغىر يول گىندىر كاروان شىمالا سارى
خىال منى آپارىر ، گۈرەن نە وقتدىن برى
دەنيانى آددىملايير زنگلى دەوه قطارى
كاروان شىمالا گىندىر ، كاروان جىنوبىا گىندىر
كاروان بعضاً وطندىن اوزاقلارا يول آلىر
كاروان بوتون دەنيانى زمان - زمان قطع ائدىر
كاروان كدر گىتىرىر ، كاروان سئوپىچ آپارىر
كاروان گىندىر ... بىر زمان ابوالعلا معرى
بلىكە دە بو كاروانلا بوتون شرقى دولانىدى
كېيم بىلىر او داهىنин ان گۈزەل اثرلىرى
ايستى قوملار اوستۇنده ، خىالىندا ياراندى
كاروان گىندىر آرامسىز ، گەچە قارا . يول اوزانق
آرخامدا - ماوى دەنiz ، ئوننە - قارلى ساوالان
دەۋەلر بىر آهنگلە يىشە آددىملاياراتق

ئۇتۇرلۇ بابالارىن كچدىيگى توزلو بولدان
ساروانىن گۈزلىرىنده يو خوسۇزلۇق غمى وار
نىچە گەچە ياتماشىش، هى يېرىپير - يېرىپير
ساروانىن تۇزۇنۇن دە غربىيە عالمى وار
زىنگ سىلىرى آلتىندا هەر گۈن باياتى دىپير

آغ دەوە دوزدە قالدى

يو كۈ تېرىزدە قالدى

اوغلانى قان آپاردى

درمانى قىزدا قالدى

گەچە ساكت ، او زاقلار عنكىس ائدىپر بو نىغمەنى
دەوەلر آرام - آرام آدىملاپىر لار يىشە
او خىزى ساحلىيندن آلىپ آپارىپ منى
قىدىم بابك يوردونا - ساولان اتهىپىنە

شیخ صفی مقبره سی

قدیم اردبیلین سینه‌سی اوسته
گونبهزی قیزیللى بیر مقبره وار
یاخیندان ، او زاقدان هی دسته - دسته
بورا زیارتە گلپیر آداملار

گلپیر ایللار بویو اعتقادینى
بو بویوك تربتە باغلايان گلپیر
گلپیر ائل دردینى ، ائل حیاتینى
جانیندا جانى تك ساخلايان گلپیر

مقبره سوپىلدىم ، نه مرمر ستون
نه ده ديوارلاردا رنگلى كاشى وار
درزوازه آغزىندان قېرەدك بوتون
دوزو لموش يان - يانا سادە جە داشلار

فقط بو داشلارين ياشى چوخ قديم
تاريختى سولمايان داستانا دۇنماوش
همان بو يوللارلا نه قدر عالم
نه قدر مدرس گلەپ كىدەرمىش

بىر وقت دە قىزىل باش او ردوسو بوردا
آند اىچىپ سلاخا سارىلان زمان
وطن يولوندا كى ووروشمالاردا
ئۇنوندە دىز چۈكۈب ، باش اگدى دشمن

فقط ايللر ئوتدو ، دوران دكىشىدى
دكىشىدى حكمى ده دور زمانىن
ايگىيدilik ، قوچاقلىق آتىندان دوشدو
آياغى آچىلدى بورا دشمنىن

ڭامەلر ، يېلىلر ، شاهلار ، كىراللار
بىر گون بو قاپىيا يامان داداندى
نه باشىلەن اولدو ، نه دە صاحبكار
بىر خەلقىن صنعتى - وارى ، تالاندى

يېغىب آپاردىلار خالچانى ، قابى
نادر ال يازمالار لىندە كەنەتلى

قىزىل شىراره لر چككىلمىش قاپى
آنچاق بىلىنەمەدى هارادا ايتدى ؟

فقط ايتىرمەدى ئۆز حرمىتىنى
مقبره ، عصىردىن عصىرە قالدى
يادلار آپاردىسا ھەر ثۇروتىنى
او ، خلقين گۈزۈنە يېشە او جالدى

قديم اردبىلین سىنهسى اوستە
گۈنبەزى قىزىللى بىر مقبرە وار
ياخىندان ، او زاقدان ھى دستە - دستە
بورا زيارته گۈلىپ آداملار

اردبىل

انقلاب شاعر بیم

من نه شاه ، من نه سلطان ، نه یاراشیق ، نه زینت
نه افسانه ، نه ملک ، نه سارای ، نه سلطنت
نه قدیم عصر لری یادا سالیب آغلایان
نه عمر و نو غزه له ، آغی لارا با غلایان
نه دئرون حاکمینه شعر یازیب پول آلان
نه جلادلار گونوندہ حیات ایچون آلچالان
نه پیمانه ، نه ساقی ، نه شراب شاعر بیم
آزادلیغین جارچیسی انقلاب شاعر بیم

من اگلیب حاکمین اللریندن ٹوپمهدیم
شعر بیمی چیچک کیمی آیاقلارا سپمهدیم
نه عاجز بیر بندہ بیم ، نه ساتیلمیش بیر قولام
نه سارای مداحیام در گاهلاردان قولام
من ائللرین او غلویام ، ائللر بویوت موش منی
شعر بیم ائلنن آلیبدیر بو الهامی ، قوه فی

من نه شام ، نه پروانه ، نه رباب شاعریم
آزادلیغین جارچیسی انقلاب شاعریم

منیم کونول دفتریم بزه بیر گلستان
اوندا یئر و تریلمه میش قارلی قیشا ، طوفانا
بیر بهار عطری واردیر هر شعریمده ، سوزومده
بهارین حسرتی ایله یاشاییرام ٹوزوم ده
من ال آچیب گویلردن دیله مه دیم آزادلیق
منیم آرخالاندیغیم اوغلاردان داها آرتیق
ئولکه لر حسرت چکن آفتاب شاعریم
آزادلیغین جارچیسی انقلاب شاعریم

اردبیل

نیيار ڪاروانی

هله او بانمایمیش گونش یو خودان
ینیجه بویلانیر افقدن سحر
 فقط یواش - یواش سو کولدو کچ دان
 قیرمیزی بویانیر یاشیل تپه لر
 بولودلار آخیشیر سمادا لای - لای
 سونور گوی او زوندہ رنگی سولموش آی

نیياردان شهره او زانان یولو
او دور ، آغیر - آغیر بیور نفر گلیر
دالیندا کیسه وار ، کومورله دولو
او قیز نه دانیشیر ، نه ده دینجه لیر
« آماندیر ، گورمه سین منی پاسبان »
دئیه نفس بئله چکمیر قور خودان

بیلیر که ، زحمتی گنده جک هنچه
شهره گیرمه سه او احتیاطلا
بلکه ده یاتمامیش قیز بوتون گنجه
اٹله ایلک آخشمادان چیخمیشدیر بولا
قیش کچیر ، یای کچیر ، نه و قندن بری
او قیز بو يوللاردا آچیر سحری

باشیندا یا یلیق یوخ ، آیاغی یالین
دالیندا آغیر بیر کومور شله سی
احتیاج ایچینده بو غولانلارین
کسیدیر چیگنینی عؤمور شله سی
بو یئرده انسانا عمرده یو کدور
حیاتی ، نشنه سی ، عشقی سونو کدور

دونوب دور آلیندا داملا - داملا تر
او یتنه کوچه ده شله گزدیریر
کیم بیلیر ، یوخودان دوروب بیر نفر
بلکه کومور آلا ، هله گزدیریر
گزدیریر ساتماق چون او قیز کومورو
کوموردن قارادیر تو زونون عمری

آخىر ياناغينا گوزونون ياشى
ئوتورور كوكسونو او قىز درىندن
بو حالدان آلىشىر قلىبىمەن باشى
(غضبىم قالدىرار داغى يشىندن)
دىييرەم : « نه اىچون گىشىجە صېبەدك
چالىشان انسانلار آج قالسىن گەرك »

بو بىر جەنەدىر ، او دسوز ، آلووسوز
گۇدور ، دىئەسەم دە ، عارف او لانلار
او دور ، بو آتشىدە دولانىر بىر قىز
فقط نە توستۇ وار ، نە دە دومان وار
كىم دىيىرسە گۈندور ، حىاتىدىر بو دا
گۈرۈم كە ، او ئۆزۈ دوشسۇن بو او دا

اردبىل

منى

الوان چيچكلىرى عطىبر قوخولو
ياشيل چمنلرى سحر يوخولو
كيمه محبتلى ، كيمه قورخولو
آى چو للر ، آنارسىز او زاقدان منى ؟

من كە ، گنجلىكىمى سىزە وئرمىش
او داغا ، درەيە ، دوزە وئرمىش
اثله بىل من سىزى تزە گورمۇش
سىزسە گورمه مىسىز نە واقدان منى

ساچلارى آغارمىش بىر نغمه كارام
نىچە سۋىنچىم وار ، نە قدر يارام
بىر آخار سو كىمى او لمورام آرام
سوروشون هر آخان بولاقدان منى

من دىزى اوستوندە سورونمه مىشىم
ئوزگە اته گىنە بورونمه مىشىم
شاهدىم شعردىر ، بىر دە كە قلم
بىر دە خېر آلين ياراقدان منى

سن بو زمانه نىن ايشينه باخ بىر
دونن آياق تۇپن بو گون و كىلدىر
نه اىستى گوروبىدور ، نه سوپوق بىلير
ايستە بىر كچىرە سيناقدان منى

ايىندى حياتىمین پائىز چاھى دىر
عمرۇن گونلىرىتى روزگار داغىدىر
بىر فكىر قلبىمى سىخىر ، آغىرىدىر
كولك قوپارماسىن بوداقدان منى

دنيادا بىر حرمت قازانمىشام من
كاش او نو آلماسىن حيات اليمدن
بىر دە او نو تماسىن او ائل ، او وطن
گزىب دولاندىغىم او تورپاق منى

منیم بیر ننهم واردی

بو گوزه ل دنیادا

منیم بیر گوزه ل ننهم واردی

او، گئیمی

ساکت یریشی

آغیر ترپه نیشی

تیتره ک الارینین مهریان نوازشی ایله

باشقان ننه لره او خشاردی

ننهم هر گون او باشدان دورار

اولجه نمازین قیلار

سونرا دوز بیر تاباق خمیر یو غورار

تندیری قالاردی

دان سو کولنده

کار و انقیرانی یولا سالاردی

سونرا دا آستادان دیه ردی :

- دورون ، آى او شاقلار

خمير الدن گشتدى

قالخاردى ياتاقدان گلپىلر ، قىزلاр

من بىلمىزدىم او زمان

دنىادا نه وار

سحر گوزومو آچىب

اطاقين باش او جوندا

جرگە - جرگە دوزولموش

اوستۇ ناخېشلى فىيرلۇي گورھەردىم

بىر ۵

تندىرىن قىراغىندا قابىنابان چايدانى

من بىلە گورموشدويم دنیانى

بىر گون

اٹويىمىزدە هامىدان قاباق دوران

فتىر پىشىرىپ چاي قويان

بىزى ايشە ، زحىتمە

روزى يە ، نعمته

سىسلەين نەم

اٹويىمىزدە هامىدان قاباق

گشتدى بو دنیادان

نەم گوللۇ

ئۈزۈ دئمېش

بیز او نو آخرت ائوینه بولا سالدیق
هامیمیز ننه سیز قالدیق
آتم شهردن زنگلای بیر ساعت آلدی
بیزی و قیمنده اویاتسین
گلینلار ، قیزلار هراسان یاتدیلار
خمیر و قیمنده گلسمین
تندیر و قیمنده چاتسین
نوه لر ده یاتا بیلمه دیلار دویونجا
صیح اولونجا
قالدیردیلار بیزی
- ای ، تنبیل لر ، قالخین یوخودان
دورون ، دورون
سو گتیرین
چایدانی دولدورون
هامی دهیردی بیر - بیرونیه
آنچاق

ننه نین یشی گورونوردو ینه
گونش قالخیر
آتم ئو کوزلری قوشوردو
هله نه چای قاینایر
نه ده فتیر پیشیردی
ائله بیل ننه مله گئتمیشدی

اۇييمىزىن نظامى ، قايداسى
نه گلىنلىرن هاراىى
نه دە ساعتىن صداسى
ساكت يرىشلى
آغىر ترپەنىشلى
نەمەن يرىنى وئۇمىرىدى
نىيە ؟
ھېچكىس بو سرى يېلمىرىدى
ھر سحر اوياناندا
يادىما دوشوردو
اطاقىن باش او جوندا
چىن - چىن يېغىلەمىش
اوستو ناخېشلى فتىر لر
بىر دە
تندىرىن قىراغىندا قابىنابان چايدان
سو نرا
اي ... نە دېيىم
بىر زمان
بلى ، بىر زمان
بو گۈزەل دنيادا
منىم دە بىر گۈزەل نەم واردى
اۇييمىزدە او ھامىدان قاباق اوياناردى

داغ سئلى و داشلار ...

قىشىن سويوق نفسى بولوددا قارا دوند و
گل - چىچكىدىن آيرىلىپ داغلار چنه بوروندو
 يولالارى ، كچيدلرى ئورتىدو تالا - تالا قار
 تمام گورونمىز اولدو داغا قالخان جىغىرلار
 شاختا كىسىدى ئورپاغى
 تارلا لاردان كىسىلىدى انسانلارىن آياغى
 كيمسەسيز قالدى چو للار
 سانكى خىلى كىچىلدى ، خىلى دارالدى چوللار
 گونار دەوه كاروانى
 ئورتىدو كىجه قطار - قطار
 اليندە قىزىل گۈنش افقىن دوغان بهار
 هاراي چىكىدى بىرسەحر
 ذىروهلى بورودو آلوو رىنگلى شەقلەر
 او دلا بوز گوروشىندا

ذره لر بير لشنده

دامجي - دامجي تو كولدو داغلارين ستوينج ياشى

قيشلا يازين ساواشى

بولودلار دا شيمشه يه

يشرده اير ماغا دوندو

الدوز گورموش ايلان تك

قيش ، داغين ذيروه سيندن دره لره سوروندو

DAG سئلى يارغان بويو آخىب هارا قوپاردى

قايدان آيرى دوشموش داشلارى دا آپاردى

ياما جلاردا عكس ائندى دره لرين فريادى

دوزه نلىكىدە قيريلدى داغ سئلينين اينادى

باش آپاران دالغالار تو يشودو يواش - يواش

لنگر ووروب دايىندى نچە - نچە نهنگە داش

كىچىك ، يومرو داشلارسا باش ووراراق هريثره

dalgalara سس وئىrip هاراي سالىپ دوزلره

يوارارلانىپ آخىردا باتاقلىغا دوشدولار

يو كسىكلىكىدەن آيريلىپ پالچىغا قوشدولار

هوپوب باتدىيقجا گىلە

اىلە بىل درك ائندىلەر

او نهنگە داشلار نىيە چىكىلىلىر ساحله

گوزلر يىنин ئونوندە گلىپ دايىندى داغلار

اورادا هرقایانین ، هرداشین ئوز آدى وار
 بورداسا هرشى بىتىب ، نه آد قالدى ، نه نشان
 (گور نه زمان آيىلىرى ئوز كوكوندن آيرىلان)
 نه ياخشى كە ، ساحله يان آلدى يولداشلارى
 نهنگ جىغىر داشلارى
 نه ياخشى كە ، اونلار وار
 اگر داشلار ھامىسى يووارلاق اولسايىدىلار
 جلالى پوزولاردى ياماجىن دا ، دوزون ده
 بلکە نسلى قالمازدى داشلارين يېز اوزوندە

***

گول مىن ايل ياشادى سىسىز ، سەمير سىسىز
 نه بىر بولاق گوردو ، نه ده بىر دەنىز
 لىلەنېب قالدىقچا ئوز ياتاغىندا
 اينجىتىدى قلبىنى او ، تورپاڭىن دا
 نه سۋىنچى اولدو ، نه ده كدرى
 بىلە ساكت ئوتندۇ عمرۇن گونلرى
 داغ سىلى بىر جە گون ھاراى قوپاردى
 قابالار اوچورتىدو ، داشلار آپاردى

سوئرا دا قووشدو آخان بير چایا
آخدي فيرتينالي جوشغون دريابا
نه عمره آجييیب، نه بخته کوسدو
معنالى بير عمره بير گون ده بسدي ...

لاقيـد

دونن سفره باشيندا

بىر دوستوم دئى

– يامان لاقيـسـن ، يامان

نه يـشمـهـ كـيـنـهـ باـخـيرـسانـ

نهـ كـيـشـيـمـيـنـهـ

بوـ دـنـيـاـنـيـنـ درـدىـ

قالـماـيـيـبـ كـهـ ، سـنهـ

بوـ حـيـاتـ بـثـلـهـ دـيرـ.

نشـجـهـ توـتسـانـ ، اـئـلـهـ دـهـ كـكـدـهـ جـكـ

بابـالـيـنـيـ قـوىـ بوـيـنـوـماـ

يـهـ ، اـيجـ

كـشـفـ چـكـ

بوـغـازـدانـ نـهـ كـچـدـىـ قـازـانـجـدـىـرـ

نهـ كـتـيـدـيـنـ اوـ قـلاـجـاقـ

دۇدىم : - دوستوم

منى ده دوشوندورن بودور

آنچاق

نېيە ائله لاقيد اولاق كە

حیات ایستەديگى كىمى آخسین

او آخينا قوشولاق بىزدە

گويا يەئىب - اىچىك

- بىر د ٥

سىز جە آخىب كىتمك ايمىش

حیاتدا مقصىدىمiz

و ظيفەمiz د

ايىدى ذرەنин پار تلاماسىندان

دگىشىر دنياين دلىمەيى

نېيە بىز

سىمەيزى او جالتماباق

او ذرە كىمى

نېيە آخينا قوشولاق !

آخىنى مقصىدىمiz بىنلىتكەمەيك

نېيە بىزى دوشوندورەن

بىر قارنىمiz او لسوون

بىر ده اگنىمiz

بونونچونمو گامىشىك حیاتا بىز ؟

دوستوم
يانخشى فىكر اش
گئورسن نه يه لاقيدىسن
من نه يه
داها بير سوز دئميره م ...
قالانىنى ئوزون وور داش طرەزىيە

سن سن

ای دلاور وطنی ، او دلار تور پاغی
آنامین مهر بان قو جاغی سن سن
گزسم ده دنیانی من دیار - دیار
یشه ده عمر و مون نو و راغی سن سن

سن سن دوشوندو گوم ، سن سن آندیغیم
چتینده ، دار گوندہ آرخالاندیغیم
قدس بیلدیگیم ، اولو ساندیغیم
شعریمین ، قلبیمین سورا غی سن سن

سندن الهام آلیر سوزلریم منیم
سندن نجات او مور گوزلریم منیم
هله اگیلمه بیب دیزلریم منیم
چونکه او دیزلرین دایاغی سن سن

دئسمكه ، وورغونام ، ديوانه سانما
من ئوز اولادينام ، بىگانه سانما
بير شامسيز ، آتش سيز پروانه سانما
يانديغيم او دلارين او جاغى سن سن

سيخسا دا نه قدر روزگار منى
يانديرىب ياخسا دا انتظار منى
بوغماز ، فيرتيناalar ، دالغالار منى
آغىر گونلىرىمین سيناگى سن سن

نه اولاركە ، گونول بير لاله او لسا
بهارىم اليندە پىالە او لسا
آزادلىق دنیابا شلالە او لسا
اونون قايقادىغى بولاغى سن سن

قوى يىلسىن ، اى وطن ، هر آلچاق ، ياغى
سن باپك يوردوسان ، آذر تورپاغى
باشىنин اوستوندە ظفر بايراغى
بىزىم انقلابىن داياغى سن سن

هئچ وقت اگىلەم ميش او شاه وقارىن
ئونوندە قان ايچن غصبكارلارىن
گوندوز گونشى سن بىزىم دوستلارىن
كىچەلر ايشقلى چراڭى سىن سىن

تبريز

داغلار

يئنه سىزى گۈردىم ، گۈنۈل تىرانى
وطن داغلارينا اوچدو ، آ داغلار
ايىدى ساوالانىن باشىينىن اوسته
سيخىب گۈزلرىنى بولودلار آغلار
داغلار ، آ داغلار

سالدىنيز يادىما ئوتق گۈنلىرى
تشجه گۈزەل ايمىش وطن گۈنلىرى
هردن خاطرلارام همن گۈنلىرى
سانكى گۈزلرىمده قاينار بولاقلار
داغلار ، آ داغلار

چاپاندا آتىمى اوزو يوخارى
باشىما قونموشدور سەندىن قارى

ایندى گۆردو گونوز بۇ آغ ساچلارى
يادگار وئرمىشدىر منه او چاغلار
داغلار ، آ داغلار

قوى دئىيم سىسيمى ائشىتىسين عالم
غربت ئولكەلرده يوز اىل ده گۈزىم
وطن تورپاگىنин حسرتىندهيم
خىالىم او زاقدان سىزى قوجاقلار

داغلار ، آ داغلار

منى او نوتىماين ، دونەجه گەم من
الىيمدە بنىفسە ، لالە ، ياسمن
كچىب سرداوادان ، وېلەدرەدن
يانىمدا تانىشلار ، دوستلار ، قوناقلار
سىزىنلە گۆروشە گەلمەرم ، داغلار
داغلار ، آ داغلار

كىسلا وودسەك

اصل شاعر

مدينه گلگونه

سنین آرزو لارین، حسین ، الهامین
نیسان یاغیشینا بنزهه ر هرزمان
تئز یاغیب ، تئز کچهه ر، باغی، چمنی
عطر لی گولارله بزهه ر هرزمان

ستوینجین ، کدرین بیر داغ سئلی دیر
او ، ساکت آخمامیش ، آخماز بیر آن دا
قلبینین او دوندان قاینایار ، اینان
شمال قطبیندہ کی بوزلو عمان دا

غضبین ، نفترین شیمشک کیمیدیر
سال داشی پارچالار ، قایادان کچر

قلىپين دئمه گىنى دئمز دىلىن ده
سنى بوغازىندان آسسالار اگر

فىكرينده ، سۇزۇنده خىسىس اولانلار
يوز ايل ياشاسا دا ، بىل ، گۈزە دئيمز
دوغۇسوز يازىلمىش يوزلولە اثر
اور كدن دئىلمىش بىر سۇزە دئيمز

بو اودلو خىصلەن سۇزۇنە آخمىمىش
دوسىتو ايسىنەدە يېرەر ، يادى ، ياندىبرار
آللو پارچاسى دېر ھە مصرا ان سىنەن
اونو اودا آتسان ، اودو ياندىبرار

سن بو الهايمىلا ، تخيلىنله
بىر ايل دە ياشاسان ، يۈز ايل دە قالسان
سۇنمز حرارتىن ، سۇنمز آتشىن
سنى شاعر دوغموش از لەن آنان

من عمان لپه سییم

سن

قوملارى شور سولارلا يو يولموش

بیر ساحل

من

بیر عمان لپه سى

دالغالارین چىگىنинده

قانادلاندىم وصالينا

نىچە آى

نىچە ايل

فقط

نه هوسيم آزالدى

نه ده قىرىلدى عنادىم

آرخام عمان او لماسايدى

بلكە ده يورو لا ردىم

من بير لپهيم
نغمەم
سەين حسرتىن
پېچىلتىم
قلېمىن سىسى دىر
او سىن
وصال گۈنلىرىنەدك
گلەسىد يېر
من بير لپهيم
دىنچە، لميرەم
گۈنىش دوغاندان
اولدوزلار سويا دوشىنە قدر
دىنچىلمە يەجڭىم
بىز
ھېيشەلىك قۇوشانا قدر

سليمان رستمە

سنی هر گئورنده اوچور خياليم
يادىما ان گئورنده بير دوران گلير
ائله ييل عمر و مون بهار چاغىيندا
گاه گونش گئورونور ، گاه دومان گلير

يشنه خاطرىمده قالمىسان ائله
شىنىلى ، چىكمەلى او هيكلېنلە
اشىتىدىم گلير سەن ، چىخىدىم ساحلە
دىئىدم قارداشىمىدىر ، بو ، مهمان گلير

يولونا گل سپدى ائل تاباق - تاباق
نىچە دوست ائويىنده سن قالدىن ۋوياق
نه وقت او گۈنلەرن سۈز دوشور آنجاق
يادىما كەپزە ، ساوالان گلير

تبریز قیز لارینا غزه للر دئدین
منی او نوتماین ، گؤزللر ، دئدین
بو باغلار ، چمنلر ، بو گللر دئدین
منه دوغما گلیر ، مهربان گلیر

ایندی او گونلردن نشجه ياز كچير
بیلیره م قلبیندن هانسی سؤز كچير
هجر اینن قوینوندا عمر و موز كچير
حیيف ، چو خلا رینا بو آسان گلیر

نه لر چكديزمه دی زمانه بیزه
داع داغا قووشدو ، دنیز دنیزه
« گون او گون او لسوون که ... » قوجا تبریزه
دئیم ، آج قوینونو ، سليمان گلیر

دنیز اولماق ایسته بیره ۵م ...

مندن سوروشسالار

« نه اولماق ایسته بیرسن »

دئیهرم : دنیز

سخاوتده

دنیز اولماق ایسته بیره م

تمناسیز ، منت سیز

هامبیا پای وئره بیلیم

وسعتده

دنیز اولماق ایسته بیره م

آرزومن ساخللرینی گؤرە بیلیم

خاصیتده

دنیز اولماق ایسته بیره م

دالغالی ، فیرتینالی ، جوشغون دنیز

ساچلارینی قایا داشلارینا سرهن

مجمنون دنیز

طبععتده

دنیز اولماق ایسته بیره م

اپه لری گونشین تئللىرىندن

چلنگك هۇرەن

دېبىشىن قوملارى گۇرۇن

حليم ، مەھربان دنیز

مددە دە

جز رده دە تابلاشان دنیز

محبته دە

دنیز اولماق ایسته بیره م

گۇئى گۈزلو

سما درېتىگلى

ئۇزو ساحللى

نۇمەسى ساحل سىز

دنیز اولماق ایسته بیره م

دنیز

دنیز

زأنباق

بىر زمان آرخ كنارىندا گۇردوm سنى

اۇتوردوب لاب يانىندا

او خشاماق اىستەدىم

سارى

قىورىم تىللرىنى

باخدىم

مهىن يارپاقلارىندا تىترەمەسىنە

نەسە دانىشىردىز

دوداڭ - دوداغا

خېسىن - خسىن

يادىمدا دىر يىنە

گاھ تصدقىڭ ئىدەرەك

باشىنى ئىيردىن

گاھ انكار ئىدەرەك

سېلىكەلەنيردىن باشدان آياغا قدر ...

بو وقت

بىر لچەيىن قوپوب دوشدو سويا

اوستوندە بىر قارينجا

گشتىدىن آرخ بو يونجا

با خالىم

نه چىيخارماق فكىرىنە دوشدو

نه دە بو حىقدە دوشوندوم دوزو

مهى ، قارينجانى ، سنى

آرخا تاپشىرىپ هر اوچونوزو

گشتىدىم ...

بو گون يىنيدن گۈروشلىك

فقط

نه قارينجا ، نه نسيم ، نه دە آرخ

سن

بىللور قابدا

سويا قويولموش زانباتق

من

يو مشاق صىندىلە او تورموش

گۈزو عىنكلى

آلنى قىريش - قىريش

ساچىلارينا پائىز قارى قونموش

بىر شاعر ...

بو گون ينيدن گئروشوروک
فقط

بئله گئروشمك ايسته مزديك

نه سن

نه ده من

آنچاق زمانين حكمى دير

نه ائده سن ...

فیل

بیرینجى جرگىدە او تور مو شوق سىر كىدە
او غلو ملا قوشما
هر او بيون
هر تماشا
ائلە بىل نادر نعمتىدىرىن جهانىن
او گاه ال چالىپ
گاه دا دقتىلە با خماقلە
بىلىدىرىن سئۇينجىن ، ھېجانىن
بعضا
صحىنەدە باش اگىب
گىندە نارىن دالىنجا
ائلە اوئركىن گولور كە
لاب گۈزلىرى ياشارىنجا
قوش اوچور ،
پروازلانىر او دا

آت قاچیر ،
هو سله نير
نه بير سور و سور
نه ديلله نير
با خير دقتله
هر شئيه
هر شئيه
هو سله نير
بير قادين گلپير صحنه يه
آرخاسينه بجا يشكه بير فيل
در يسى شوران تور پاق كيمى
جادار - جadar
ال چالپير او غلوم
ال چالپير تمام شا چيلار
قادين غورو لو
قادين فتح ائتميش
فرماندهي آندير ير
يا پيشيب خور تو موندان
فيلى صحنه بو يو دولاند ير ير
سونرا
فيل باشيني ساللايب دورور
دورور امره منظر

ایندی قادین تك گزیر
اوینداراق شالالاغینى

بىردىن

فېلىپ خورتومو اوستە

قويوب آياغىنى

امرائدىر او نا :

- اى ، تنبىل !

قالدىر منى بويىنونا !

فېيل خورتومونو او زادىب

بىر او دون پارچاسى تك

قويور او نو

قولاقلارينىن آرخاسينا

قادين الينى يللدىر هوادا

هامى ال چالىر

اونون بو اداسينا ...

« يامانجا يورولدوم

ايستى اولدو منه »

فېيل يارىم تون خورتوموندا

بىر قوش قانادىنى قالدىرىب

يل وورور صاحبه سىنه

تماشاچىلار گولور

آجاجلا اوچ دفعه وورور

فیلین باشینا

دئمك

دوشمش ايسته بير قادين

پاليد گووده سى نك آياقلار

بو كولور

سو نرا خور تو مو نو سر بر

خاليينين او ستو نه

پله - پله

چين - چين

قادين سارايدان آنن كيمى

انبر بو پله لره

بير پارچا قند آتير تور پاغا

فیلین بو خدمتلىرىچىن

لنگر ووراراق فيل

قالخير يېرىندىن

ال چالىب گولان او غلوما

دئمك ايسته بير هم من :

- او غلوم ، بو فيل دگيل !

بير آدى

بىر ده گور كمى وار

اصل فيل

آفر يقادا مئشه لر ده ياشايير !

آغاچلارى كوكوندن چىخاران

خورتوم

آياقلار آلتىنا سريلدىمى

شىرلىرى قورو يارپاق كىمى ازىز

دېزلىر

بىر پارچا قند اىچون اگىلدىمى

داها او فيل دكىيل ، اوغلۇم !

حرام اولسۇن اونا

او گووده

او خورتوم !

آنچاق ئولمه مك چىن

ال آچان دىلنچى يە او خشاير

ئوزۇ دە بىلمىر

نه اىچون ياشايير

بىر پارچا قند اىچون

نسلىنى دە

آدىنى دە

تحقىر ائتمىش

ايتىرمىش من لىيگىنى دە

حىاتىنى دا

آزادلىغى دا اليىندىن گىتمىش

اوزوندە نە غىصب وار

نه گولوش

بیر معدھسی وار :

بیر تیکه قند آتیر او نا

هر گون

بیر خور تو مو وار

یئر سوپور مکچون

بیر ده جادار لانمیش دریسی

او دا نو گرہ نمیش کوئنگه

یوخ ، او غلوم !

او فیل د گیل !

او فیل د گیل !

قانون

اوغلوم !

مەحبىسىدىن يازىر ام

بو مەكتوبو سە

گۇرۇشە جىڭىمىزە

امىدىم آزالماسا دا

يېئە

يازىر ام

آنالار دئمىش :

« وصىت يونكۇللو كدور »

بو حىيات

چىكىنلىرىمە ئىلە آغىر يو كدور كە

فېرىتىنابا دوشموش

گەمینىن بوسمانى كىمى

يا اونو ساحله چىخاراجاڭام

يا دا

بۇ كوب چىيگىنلەرىمى
باتا جاغام
كىشمە كشلى حياتىن
دالغالارى اىچىنده
مندن اول ياتميسىش
يوزلرى كىمى
قوى بو سؤزلىرىم
فالسىن قولاقلاريندا
حياتى
انسانلارى
بىرده آزادلىغى سئون
بىر آدامىن سؤزلىرى كىمى
اوغلوم !
يادىمدان چىخارسام دا
زىداندا كچىردىكيم
گونلارين سايىنى
 فقط او نو تامايشام
سن آنادان او لدوغون گونى
بىرده
سنه آلا جاغىم هدىه لرى -
آتا پايتى
ديوارا او نونجو خطى چىكدىم

بو آخشم

بو ، او ن هدیه دئمکدیر

آلمامیشام

کیم بیلیر هله

نچه سینی ده بور جلو قالا جاغام!

فقط هئچ داری خمیرام ، او غلوم !

آزاد او لدوغوم گون

هامیسینی

هامیسینی

آلا جاغام

او غلوم !

بیر حقیقت او لسا دا

گؤرمەین اینانماز بونا

اون ایل

بیر شەردە ياشاییب

حسرت قالا

آتا او غلونا

دوز او ن ایلدیر

بیر دفعە ده گؤرمە میشم او زونو

ایو بیمیزە گىندن داشلى يولدان

يقین چو خدان سیلامیشدىز زمان

آياقلاريمىن ايزينى

اینده

سن يئنى لېپرلۇ سالىيرسان

همان يو لا

(من رئيسيه دئمهرم

بو دردى

يۇز ايل دە قالا ...)

فقط سنه دئيىرەم ، او غلۇم

بو حال

منى كدرلىنى دېرىرى يامان

آخى نە قدر دۆزۈملۇ او لىسام دا

من دە انسانام ! ..

دوشۇنورەم :

ساقچىلارىن -

او طاغىما

هامىدان تىز - تىز گلن

بار ماقلېيدان

بىر بار چاسى گۇرونۇن

آسمان رىنگىنەدە دېرى سنىن ...

سىينىدە - بىر داغ شلالە سىينىن

آهنگى وار

با خېشىينا محلە قىزلارى

يقىن كە ، ماھنى قوشموشلار

بویون - بوخونون
بوخ ، يازمارام داليسينى ...
اوغلوم
قوى بو آيريلبغين آجيسينى
تك من چكىم
سن جوانسان
اوره گىنه دوشمه سين لكه
يقيين
هشچ ايندييە قدر
بىلمىرسن بىلکە
آتا اوغلۇنو . دىز اوستە آلىپ
قىبورىم ساچىلارىنى
نشجه قارىشدىرار
اونو نشجه او خشايار
نشجه دانىشدىرار
نشجه نقل ائدهر ملک محمدىن
بوينوزلۇ دئولارى يىخماسىنى
زومرود قوشونون
قانادلارى اوستوندە
آخشامىن قارا تىللرىنە
او خشاير يقين
گۈزلرىن -

قارانلىق دنيادان

ايشيقلى دنيايا چىيختماسىنى ...

سن بىلمىرسن بلکە

او شاق نىچە دايابار باشىنى .

آنائين دميرچى كوره گىنه بنزهين

سېنە سېنە

قولاق آسار

انسان تخيلىونون ياراتدىغى

او حقيقىتن شيرىن

اسانە سېنە

سن بونلارى يقين

فقط هىچ دارىخمىرام ، او غلۇم

آزاد اولدىغوم گون

دانىشارام سېنىچۈن

لاكن

منى دارىخدىر ان بودور :

آخى سن بىلمىرسن

آناندان سوروشسان

او دا دئىه بىلە يەجڭىك

دوغرۇ ، دوز گون ..

« نە بىلەيم آى بالا

توبو موزدان گئچمیشلی ۱۵ گون
نه گلین لیک پالتاریمی چیخار میشیدیم
نه ده الیریمین حناسی سولموشدو
هله او نا دئییلمه میش نچه سؤزوم
اوره گیمده نه قدر آرزو م قالمیشدى ...

بیر آخشم

الى سلاحلی ایکی پولیس

گلیب آپاردى آنانی

او گئندەندیز

نه سوراغی وار

نه ده نشانی »

بوندان باشقا

نه بیلیر کە

نه ده دئیسین آنان

بلی

منی حبس ائتدیلر

حبس ائتدیلر

قانون آدیندان

اون ایلدیر

اوج آدیملىق اطاقدایام

قفسه سالینمیش شئر کیمی

نه طلبيمی ائشیدن وار

نه خواهشیمی !

دیتیره م

رئیس دئییر :

ـ قانون بئله دیر !

اون ایلدیر

الى سلاحلی پولیس لر

قاپیدا کشیک چکیر

منی گؤدور

ـ «قانون بئله دیر»

نه هوا گۈرمۇشم

نه ايشق

دوز اون ایل !

نه ائتمك

ـ «قانون دور !»

پنجرە مده کى بارماقلېق

ديوار اوستوندە کى مفتيل

ـ «قانون دور !»

قاپىمدان آسيلان قيفيل دا

قولومدا کى دستىند ده !

ـ «قانون دور !»

اوزومده کى سېڭكار داغى دا .

کورە گىمده کى شلاق ياراسى دا

رئیسین او زومه گولوب
گؤستردىگى « نزاكت » ده !
بونلار ھامىسى « قانوندور » ، او غلۇم !

ايىللىك توتولدوغۇم گۈن
باشقابىدى قانونا مناسبىتيم
كلىپ يادىما

رئىسلە صحېتىم
دئدى :

- حبس او لونور سونۇز
قانون آدىندان !

دئدىم :
- گناھسىزام .

دئدى : - بىليرەم
دئدىم :

- عائىلەم وار .

دئدى :

- نە فوقالعادە ايشلىرى بو ؟

آدام يا عائىلەلى
يا دا عائىلەسىز او لار !

دئدىم :
من انسانام
جناب رئيس !

انسان !

رئیسین سارى ياناقلارى

قىزاردى بىر آز

دېنەمەدى ...

سو نرا

گۇئى گۈزلى يە

منه باخىب خىلى

دئنى :

- گەشت ، حېسخانادا قانارسان !

گناھسىز عائىلەلى انسان ! ..

اوغلوم !

قانون - بىر موم پارچاسى

قولون قوتلى دىرسە اگر

سيخ ارىيىب سو او لانا قدر !

ايستەسن زنجىر دوزلت

وور گوجسو زون قولونا

يا دا گول دستەسى ائدىب

سېپ دوستۇتون يولونا

اگك سئوال اشارەسى او لىسون !

دوزلت - ندا !

او دوركە او غلوم

بو دنيادا

بىر قانون وار :
انسان آزادىيغى دىر او دا !
پولىسلى ، ياراقلى قانۇنلارىن
يوخدور حقيقى !
آياقلاردا كىمند
قوللاردا زنجىر
كۈرە كىدە شاللاقدىر
اونلارىن
ان بويوك سعادتى
اوغلۇم !
بو مكتوبو او خوسان
بىلەجكىسن يقين
نه ايچون حبس اولۇنماش
آنان سنىن !

تىرىپىز - ۱۳۲۵

قىز يل باليق

پائىز گونشى تو كولموش حوضه
آينا اوستونه داغيلان
جيوه مونجوقلارى كىمى
نه سولار فيرتىنالىدىر
نه طبىعت عصبي
ساكت پائىز هواسىندا
خومارلانىر هر يان
سودا گونشىن ذره لرىلە اوينابان
قىرمىزى باليقلار دا
تقليد ائدىرلار طبىعىتى
سانكى بو بشش آددىملىق حوضدا
تاپمىشلار سعادتى
هردن سارى يارپاقلار
تىترە يە - تىترە يە دوشور
سويون آيناسينا
سودا ، باليقلار دا دىكىسىنير بو حالا

ائله بيل بير يار پاغين دوشمه سيندن
حو خدا فير تينا قو پاجا قميش آز قالا
باليقلار سويون ديننه انير
كيره ج « داغين » او وقلاريندا گيزله نير لر
بير زمان ...
سو نرا دا قومون اوستونده سورونور لر
كورخا - قورخا ، هراسان ...
كيم ايسه بير باليق سالير حوضه
اي رى قيزيل باليق
فير تينا قو پور ائله بيل
سو دال غالانير
حوض داشير
هر شئي ، هرشئي بير - بير ينه قاري شير
بير گؤز قير پيميندا
ييخيليو كيرج « داغ » دا
سو يا قاري شير
حوضون ديننه کي قوم دا
ليلله نميش تورپاق دا
باليق دا شامه قالخميش آت كيمى
قويروغو أوسته قالخيب
آتير ئوزونو قيراغا
سو نرا تورپاق اوستونده

باشلايير سورونمهيه
سورونوب چابالاماغا
اونو سويا آتيلار يشه
بلكه ساكت اولدو دئيه
باليق حوضه باش وورور
بورنو قوما توخونور
قالخير

سويون آيتاسى قيريلير
بيردن شاهмар كيمى قيوريلير
يشه آتيلير قيراغا
سينهسى دايابىب ياش تورپاخا
سورونور آرخاسينا باخماندان
سورونور هاراسا ...
اٹله بيل حسن ائدىر باليق
اوونو حوضما آتاباقلار
بوردا قالسا

توتماق ايستهيرلار
سورونور
قالدىرماق ايستهيرلار
چابالاير
قانادينى، قويروغونو دويهرەك يشە
سانكى تورپاغى قوجاقلاير

او ، اوزو اوسته دوشموش

بیر او شاغا بنزه بیر

بوگور کمیله

هونکور - هونکور آغلاییر

قالدیرماق ایسته بیر لر

گتمیر

کیچیک ، سوروشکن اللریله

تورپاغی قوجاقلاییر

با خیرام ، حیرت آپاریر منی

دئیره د :

- ای انسان ، وورما اللرینی !

تو خونما !

اونو دالغاسی آدام بویو قالخان

دنیزه آپارمایاجاقسان اگر !

ال وورما ناحق !

سینین بشش آددیملیق حوضوندا

او قالماجا جاق

تو خونما اونا !

آزاد یاشاما ق ایسته ینی

سالما قفسه

قوی قوملارین اوستوندہ قالسین

سینه سینه

فېرىتىنالى عمانىن حىرىتى
قوى سورونە - سورونە
هونكۈرە - هونكۈرە اۇلسون
اونو خوضا قايتارىب
الىندىن آلما
بو سونونجۇ سعادتى ...
ال وورما !
ال وورما !
او باليغا ، اى انسان !
ال وورما
اگر اونو
آزادلىغا چىخارتىمايا جاقىسان !

تورپاق

بىلمىرەم

هانسى مىرىك انسان

بو آدى وئرمىش سنه :

« تورپاق ! »

سنه « آنا »

« وطن » دئدىك

آنچاق

اعتراف ائتمەلىيڭ

دوزو

ئۇز عظمتىنىي ايتىرمەدى

يىئنە « تورپاق » سوزو

شۇدېلەك سنى

آنامىز قدر

انسانلار سىنين يولوندا

دستە - دستە

نسل - نسل
اۇلومە گىتدىلەر
سېنەنە گۆز ياشى آخدى
گىلە - گىلە
قان تو كولدو
زولاق - زولاق
ئىشچە دە لاقيد قارشىلادىن
تورپاق
ايىتى گۆز ياشىنى دا
قاينار انسان قانىنى دا
بلكە بونونچون
« تورپاغىن اوزو سو يوق او لور »
دئىدىلەر
قبول ائتىدىن
انسانلاردىن بو بەتانىنى دا

۱

آتام دولاندى باشىينا
آياغى يالىن
باشى آچىق
دئىدى : « بلكە سن

سودان

گونشدن

کورلوق چىكمەيە سن ... »

ئۇزۇنۇ اودا ، سويا ووردوقوجا

اللى شاختادان يانا – يانا

ئىچە چايىن سوپۇنۇ آخىتىدى

قوروموش دوداقلارينا

كۆمامىزا گۈن دوشەمەدى

« بىرتهر دولانارىق » دىلدى

كىندىدە اوون قورتاردى

اوشاقلار تره قابىنادىب يېتىدى

آنjac

ساغا ، سولا چىتىرىدى سنى

ھرگۈن :

« تورپاق گۇنشىسىز قالماسىن ... »

سون اووج بوغدانى دا

سېلىدى سىنه نە

« تورپاق سونسوز اولماسىن .. »

داشدان چىخارتىدى چورەگى

يازىق آتام

آخشاملاр جانىنин آغريسىندا

اوشاڭ كىمى آغلادى

فقط

یشنه اميدىنى سنه باغلادى :
« تورپاق حياتىمىزدىر » دئدى
نه آتا بىلدى
نه اودا بىلدى
بىر گون ده
سینەنە سویکە يېب
زمانىن قىرمانچىندان
شىرىيم - شىرىيم او لموش
سینەسینى
آلاندا سون نفسىنى
يشنه سىنى قوجاقلادى
هاميدان قاباق
ئولدو
اووجوندا بىر چىنگە تورپاق ! .
سن حس ائتمەدەن بو دردى !
يوخ !
حس ائتمەدەن يقين !
آخى ، منىم تك
نه هونكور - هونكور آغلادىن
نه ده آنام كىمى
ايچىن - ايچىن ! ..

حس ائمه دین
 بو دردی یقین
 بیلمه دین بلکه
 قول الارینین قوه سینی
 آلنینین تربتی
 آرخ سویو کیمی ایچدیگین
 حسینی
 هیجانی نی
 بیرده حیات عشقینی
 اوراق سیز ، دریا ز سیز بیچدیگین
 بیر ده ری
 بیرده سوموک ییغینی او لان
 بو انسان
 بیر گون یولدا قالا جاق
 بلکه ده بیلمیر دین بونو ؟
 فقط نه اولدو
 سنه قو جاق - قو جاق
 گونش وئرن آدامین
 آخیردا اوددون قلبینین اودونو !
 آنجاق ، بیز یشه
 نه « قاتل » دئدیلک
 نه ده دشمن اولدوق سنه

آتامین ئولوموندن سونرا
 قارداشيم چكى نازىنى
 بابامدان سونرا
 آنام چكى كىمى
 « تورپاق حياتىمىزدىر » دئدېك
 سئودېك سنى
 آنا كىمى
 وطن كىمى
 چكدىك نازىنى
 آنام چكى كىمى ...

۲

آنجاق
 سن آنا او لمادىن بىزە
 (بابالار دئميش :)
 « اى اوزو سوپۇق تورپاق » !
 آنام دؤزدۇ
 گونلرىن آغىنا ، قاراسىبنا
 سىغىندى آتامين
 گونشىسىز ، چوره كسىز كوماسىبنا
 دؤزدۇ

المرئينين جادارينا

ديز لريتين ياما غينا

بيه دفعه ده « آجام » دئيه

بيخيل مادى آغانين آياغينا

فقط سن !

سويو اولمايانا

بير سنبل وئرمەدين

او كوزو اولمايانين

اوزونه كولمەدين

بو خسوللوق نه اولدوغونو

بىلمەدين !

« وئر ، وئريم ! » دئدين

بازار باققالي تك

داها دئمەدين

كنديسى بوش قالانلار

آجىندان ئوله جك !

بىلمەدين

گىتىرن كىمىدىر

آپاران كيم

نىشىدەن قەقەھە چىكىن

آجىندان فرياد قوباران كيم

گونده بير آدا يازيلدى

صاحب ليك كاغذين

دېنەمە دىن

محصولون هر ايل

بير آنبارا دولدو

دېنەمە دىن

اوستونه ، نىچە آد

نىچە قايada قويولدو

دېنەمە دىن

سەنين يولوندا

نىچە آرزو كولە دوندو

دېنەمە دىن

« آنامىن جەھىزى دىر بۇ تورپاق ! »

دېيەن آغا

اۋپوندو

دېنەمە دىن

بلکە سەن دوزو ملۇسن تورپاق !

آخى نە قدر دوزە جىكسن

بۇ تەھقىرى

بو تاپداغا؟

نئیه فیل گووده نله

قالخیب آیاغا

دئمیرسن :

- ای آناسینین جهیزیینى

باباسینى میراثینى

آختاران جناب!

داها بسدیر شجره باز لیغینیز

بو گوندن

قورتاردى بو ارث، حق - حساب!

بیرده سن کیمسن

صاحب او لاسان منه!

عمروندە الین تو خونما يېب

اليمه

نه شاختا چکمیسن منیملە

نه ایستى بیلمیسن!

نه سئوینجیمی دويموسان

نه كدریمی بولموسن!

بیلين!

نه صاحبیم وار منیم.

نه آغام !

من

منی اکیب بشجرنله
بو حیاتا اور تاغام

۳

ای آنا تورپاق !

من ایسته بیره م

سن هارای چکه سن
هارای !

بو تون انسانلار ائشیده

اعتراض سسینى

ئوزون ئوز الرىيئله پانچالا ياسان

« من تورپاغین صاحبى يم ! » دئىن

بشرى ن

نسلدن - نسله گلن

فاجعه سىنى ! ..

قوى ، كندلىيە صدقە كىمى

تala - تala تورپاق و ئرن

جانبلارين اللرى دوشسون

يانينا !

قوى او تانسينلار

خلقين مالينى او غورلايب

ينيدن صاحبينه ساتدىقلارينا

من بونو ايسته ييرهم آنجاق :

نه صاحبين اولسون

نه آغان !

سن ده منيمله

بىر جرگەدە

سىپىنى او جالدىسان !

اي آنا تورپاق !

اي آنا تورپاق !

« سون »

۱۰۰ ریال

موسسه انتشارات تلاش

تبریز - چهارراه شریعتی، بازار ارک